

Strategian työnyrkki, tilastoasiantuntija ja yhtymänjohtaja

Kirkko Helsingissä -strategian vision ja valintojen mittarit

Yleistä

Tämä dokumentti kuvaa mittarit Kirkko Helsingissä -strategian neljän valinnan ja vision seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Mittareiden tehtävänä on antaa päivittyvää tietoa siitä, ovatko seurakunnat ja yhteiset palvelut saavuttamassa strategiaan kirjattuja tavoitteita.

Koko strategian tasolla keskeisin seurattava mittari on **Helsingin seurakuntien jäsenmäärä ja sen muutostapahtumat**, kuten kirkkoon liittymiset, kirkosta eroamiset, kasteet, sisään- ja poismuutot sekä jäsenten kuolemat. **Jäsentyytyväisyyttä** seurataan erilaisilla kyselytutkimuksilla, kuten kirkon empatia- ja tunnettuuskyselyillä sekä Luottamus ja maine -tutkimuksilla.

Tässä esityksessä mittarit on jäsennetty **prosessi-, tulos- ja vaikuttavuusmittareihin**. Prosessimittarit kuvaavat toiminnan kasvattamista ja siihen panostettavia resursseja, tulosmittarit toiminnan aikaansaannoksia ja vaikuttavuusmittarit toiminnan pidemmän aikavälin yhteiskunnallisia vaikutuksia. Esityksessä jokaista mittarityyppiä on **yksi jokaista valintaa kohden**. Vision osalta tässä esityksessä tarkastellaan prosessi- ja tulosmittareita; vaikuttavuusmittarit ovat vielä valmistelussa.

Mittarit tuottavat **määrällistä ja laadullista tietoa**. Määrällistä tietoa (€, %, htv ym.) tuottavat mittarit pohjautuvat seurakuntien ja yhteisten palveluiden tuottamiin toiminta-, talous-, kiinteistö- ja henkilöstötilastoihin ja kirkon jäsentilastoihin. Ihmisten käsityksiä ja kokemuksia kuvaavat laadullisen tiedon mittarit perustuvat puolestaan yhteistyökumppaneiden tuottamiin tai erikseen toteuttaviin tutkimuksiin.

Esityksen rakenne

Jokaisesta valinnasta (1–4) ja visiosta on kuvattu **mittarin nimi**, sen **tyyppi** sekä siihen **hyödynnettävä tietolähde tai -lähteet**. Mittareiden **nykyarvot** on koottu niistä mittareista, joista tieto on ollut valmiiksi saatavilla. Jokaisen mittarin kohdalla on lisäksi täsmennetty, millaista **kehitystä tai trendiä** sillä on mielekästä tavoitella. Johdon tehtävä on määritellä mittareille tarvittaessa tarkempia **tavoitetasoja**.

Mittareiden valinta on perustunut kolmeen kriteeriin:

1. **Toteutettavuus** kuvaa tämänhetkistä valmiutta tuottaa mittarin vaatimaa dataa
2. **Tarkoituksenmukaisuudella** arvioidaan sitä, kuvaako mittari strategian tavoitteiden kannalta relevantteja asioita
3. **Ohjaavuus** kuvaa sitä, auttaako mittari ohjaamaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden työtä strategian tavoittelemaan suuntaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Mittarit osana strategian seuranta ja johtamista

Ymmärrys toiminnan ohjaamisen kannalta sopivista mittareista syvenee strategiakauden edetessä. Tämän esityksen tavoitteena on luoda seurakuntayhtymän **johtoryhmälle edellytykset linjata mittareista**, joiden avulla strategian systemaattinen seuranta käynnistetään. Mittareita tarkastellaan strategian tavoitteiden ohella läpi strategiakauden, ja niitä voidaan tarvittaessa tarkentaa.

Mittarit ovat osa arjen tietojohdantaa, jossa päätöksenteko nojaa toiminnasta ja ympäristöstä kerättävään tietoon. Helsingin seurakuntayhtymän nykyisen strategiakauden aikana on käynnissä lukuisia valtakunnallisen tason kehityshankkeita, joiden tuloksia voidaan hyödyntää myös paikallisesti, kuten kirkon sosiaalisen vastuullisuustyön vaikuttavuuden arvioinnin kärkihanke, joka esitellään kirkolliskokouksen täysistunnolle marraskuussa 2024.

Strategian mittareissa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan Helsingin kaupungin, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppanien tuottamaa dataa ja tutkimustuloksia.

Valintakohtaiset mittarit

Valinnat 1 ja 2 ovat strategian kohderyhmävalintoja, joissa kummassakin esitetään kolmea mittaria:

- Aiheeseen liittyvien projektien rahoitus ja osuus kokonaisrahoituksesta
- Tavoitetta tukevien tapahtumien kävijämäärä ja niihin liittyvien vapaaehtoiskertojen lukumäärä
- Sopiva yhteistyökumppanin tuottama tutkimusindikaattori

Valintoihin liittyviä käsitteitä on tarkennettu alaviittein.

VALINTA 1. TOIMIMME MONIKIELISENÄ HENGELLISENÄ YHTEISÖNÄ							
Mittari	Mittari-tyyppi	Tietolähde	Mittarin arvo (syksy 2024)	Tavoitesuunta	Toteuttavuus	Tarkoituksenmukaisuus	Ohjaavuus
Vieraskielistä toimintaa ¹ edistävien projektien rahoitus (€) ja suhteellinen rahoitusosuus (%) myönnetystä	Prosessi-mittari	Projektisalkku, tarveharkintaisen määrärahaajan yhteenveto vuosittain (Määriteltävä jokaisesta projektista, edistääkö	(Tiedot puuttuvat)	Kasvava (Tieto on saatavilla lokamarraskuussa 2024 vuodelle 2025)	Projektisalkun projektit on kyettävä luokittelemaan sen mukaan, edistävätkö ne vieraskielistä toimintaa (kyllä/ei).	Antaa tietoa toiminnan resursoinnista projektimuotoisessa kehittämisessä (Seurakuntien muuta kuin	Auttaa tunnistamaan mahdollisia aliresursointeja ja luokittelemaan toimintaa; projektien rahoituskriteerien

projekti- rahoituksesta ²		<i>se vieraskielistä toimintaa)</i>				<i>projektitoimintaa mielekästä tarkastella rinnalla yhteisissä ja srk- kohtaisissa analyyseissa)</i>	ohjaavuus korostuu
Vieraskielisten tapahtumien kävijämäärä ja niihin liittyvien vapaaehtoiskertojen lukumäärä	Tulosmittari	Seurakuntien toimintatilastot, tapahtumaviestinnän analyysivälineet ja raportit	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Kasvava Sovitut mittauskuukaudet: maaliskuu ja lokakuu. ³	Vaatii kriteerin muunkielisyyden merkittämiseen (viestintä) sekä mahdollisesti rajausta tiettyihin tapahtumatyyppeihin (esim. jumalan- palvelukset)	Tarkastelee kokoavan toiminnan vetovoimaisuutta ja siihen liittyvää vapaaehtoistyötä	Auttaa tarvittaessa seurakuntia ja yhteistä seurakuntatyötä priorisoimaan toimintamuotoja kävijämäärän perusteella
Asukkaiden kokemus väestöryhmien välisistä suhteista omalla asuinalueella	Vaikuttavuus- mittari	Helsingin kaupungin tuottama HYTE- barometri	Syysy 2023: 65 % Kevät 2023 66 %	Tasainen tai kasvava <i>(Tarkennetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa)</i>	Helppo toteuttaa; ei todenna ev.lut. kirkon toiminnan roolia osana kokonaisvaikutusta	Auttaa seuraamaan kaupungin ja eri alueiden kehitystä	Aluekohtainen vertailu tukee alueellisten painotusten kohdentamista

Huomioita valintaan 1:

1. Vieraskielisellä toiminnalla tarkoitetaan muuta kuin suomen tai ruotsin kieltä äidinkielenään puhuville suunnattua toimintaa
2. Projektien tehokkuusarviointia tulee tehdä projektirahoituspäätösten yhteydessä, jotta prosessimittari toimii tarkoituksenmukaisesti
3. Syys-lokakuun tietoa ei ehditä saada osavuositarkastukseen 2/2024, mutta lokakuu on silti hyvä kuukausi kuvaamaan perustoimintaa.

VALINTA 2. OLEMME MERKITYKSELLINEN NUORILLE AIKUISILLE

Mittari	Mittari- tyyppi	Tietolähde	Mittarin arvo (syysy 2024)	Tavoitesuunta	Toteuttavuus	Tarkoituksen- mukaisuus	Ohjaavuus

Nuorten ja nuorten aikuisten toimintaa edistävien projektien rahoitus (€) ja suhteellinen rahoitusosuus (%) myönnetystä projektirahoituksesta	Prosessi-mittari	Projektisalkku, tarveharkintaisen määräraha- ja yhteenveto vuosittain (Määriteltävä jokaisesta projektista, edistääkö se nuorten ja nuorten aikuisten toimintaa)	(Tiedot puuttuvat)	Kasvava (Tieto on saatavilla lokamarraskuussa 2024 vuodelle 2025)	Projektisalkun projektit on kyettävä luokittelemaan sen mukaan, edistävätkö ne vieraskielistä toimintaa (kyllä/ei).	Antaa tietoa toiminnan resursoinnista projektimuotoisessa kehittämisessä (Seurakuntien muuta kuin projektitoimintaa mielekästä tarkastella rinnalla yhteisissä ja srk-kohtaisissa analyyseissa)	Auttaa tunnistamaan mahdollisia aliresursointejä ja luokittelemaan toimintaa; projektien rahoituskriteerien ohjaavuus korostuu
Nuorille ja nuorille aikuisille suunnattujen tapahtumien kävijämäärä ja niihin liittyvien vapaaehtoiskertojen lukumäärä	Tulosmittari	Seurakuntien toimintatilastot, tapahtumaviestinnän analyysivälineet ja raportit	(Tiedot puuttuvat)	Kasvava Sovitut mittauskuukaudet: maaliskuu ja lokakuu. ³	Vaatii kriteerin nuorille ja nuorille aikuisille kohdennetun merkitsemiseen (viestintä) sekä mahdollisesti rajausta tiettyihin tapahtumatyyppeihin (esim. jumalanpalvelukset)	Tarkastelee kokoavan toiminnan vetovoimaisuutta ja siihen liittyvää vapaaehtoistyötä	Auttaa tarvittaessa seurakuntia ja yhteistä seurakuntatyötä priorisoimaan toimintamuotoja kävijämäärän perusteella
Nuorten ja nuorten aikuisten kokemukset ev.lut. kirkosta	Vaikuttavuusmittari	Valtakunnallinen Empatia- ja tunnetuustutkimus Helsinki ³ .	(Tiedot puuttuvat)	Tasainen tai paraneva	Tukeutuu valtakunnalliseen tutkimustietoon; vastaukset segmentoitavissa mm. ikäryhmän mukaan	Auttaa seuraamana ikäryhmän yleistä suhtautumista ev.lut. kirkkoon Helsingissä ja valtakunnallisesti	Mahdollisuus vertailla kirkon jäsenten ja kirkkoon kuulumattomien vastauksia

Huomioita valintaan 2:

¹: Lokakuun (eikä syyskuunkaan) tietoa ei ehditä saada osavuositarkastukseen 2/2024, mutta lokakuun on silti hyvä kuukausi kuvaamaan "perustoimintaa".

2. Haasteena tehdä rajanveto toimintaan, joka vetää kohderyhmää mutta jota ei luokitella suoraan kohderyhmän toiminnaksi.
3. Helsingiläisten vastaukset (kirkkoon kuuluvat & ei kirkkoon kuuluvat) 18–24-vuotiailla ja 25–34-vuotiailla.

Valinnat 3 ja 4 kuvaavat Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden toimintaotetta verkostoissa toimimiseksi ja toivon luomiseksi. Valinnan 3 mittarit painottavat toiminnan toteuttajien näkökulmaa tarkastelemalla yhteistyökumppanien ja vapaaehtoisten määrää ja kokemuksia arjen työssä.

VALINTA 3. VAHVISTAMME HYVÄN TEKEMISEN VERKOSTOJA							
Mittari	Mittari-tyyppi	Tietolähde	Mittarin arvo (syksy 2024)	Tavoitesuunta	Toteuttavuus	Tarkoituksenmukaisuus	Ohjaavuus
Osuus tapahtumista, jotka toteutetaan yhdessä yhteistyökumppanien kanssa (%)	Prosessi-mittari	Kirkon tilastopalvelu, Prime	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Kasvava	Toteutetaan jo nykyisellään osavuosikatsauksissa; mahdollista analysoida myös tarkemmin tapahtumien kävijämääriä	Tekee näkyväksi kirkon toimintaa verkostoissa; huomioitava yhteistyökumppanien erilaiset roolit	Mahdollisuus tunnistaa aukkopaikkoja toiminnoista, joissa ei tehdä riittävästi yhteistyötä
Seurakuntien toiminnassa mukana olevien vapaaehtoisten kokemus tehtävien mielekkyydestä	Tulosmittari	Erillinen kysely	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Tasainen tai paraneva	Kyselyn toteuttaminen seurakuntien vapaaehtoisille <i>(kyselyn kysymykset määriteltävä)</i>	Tekee näkyväksi vapaaehtoistoiminnan laatua, tukee myös seurakuntien omien strategioiden tavoitteita	Auttaa kehittämään vapaaehtois-toimintaa koko Helsingin tasolla
Verkostojen kokemus Helsingin seurakuntien kanssa tehdyn yhteistyön tuloksellisuudesta pidemmällä aikavälillä	Vaikuttavuus-mittari	Erillinen kysely ¹ . mahdollisuus rajata, määrittele pidempi aikaväli	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Tasainen tai paraneva	Kyselyn toteuttaminen on luontevampaa vasta sitten, kun kumppanuusstrategian valmistelu on pitemmällä?	Tekee näkyväksi kumppanuustoiminnan laatua	Auttaa kehittämään kumppanuus-suhteita ja yhteistyötä

Huomioita valintaan 3:

¹ Kyselyitä voidaan rajata esimerkiksi myöhemmin valmistuvan kumppanuusstrategian perusteella tiettyihin strategisiin kumppaneihin. Kysely voidaan kohdentaa myös potentiaalisille, kiinnostuneille yhteistyökumppaneille.

Valinnassa 4 tarkastellaan toiminnan laajuutta ja vaikutuksia helsinkiläisten elämässä. Auttamistyö viittaa laajasti seurakuntien ja yhteisten palveluiden diakoniseen toimintaan, jossa kaikki henkilöstöryhmät ovat mukana.

VALINTA 4. RAKENNAMME TOIVON TEOILLA PAREMPAA HUOMISTA							
Mittari	Mittari-tyyppi	Tietolähde	Mittarin arvo (syksy 2024)	Tavoitesuunta	Toteuttavuus	Tarkoituksenmukaisuus	Ohjaavuus
Auttamistyöhön kohdistuvien projektien rahoitus (€) ja suhteellinen rahoitusosuus (%) myönnetystä projektirahoituksesta	Prosessi-mittari	Projektisalkku, tarveharkintaisen määrärahaajaon yhteenveto vuosittain (Määriteltävä jokaisesta projektista, edistääkö se nuorten ja nuorten aikuisten toimintaa)	(Tiedot puuttuvat)	Kasvava (Tieto on saatavilla lokamarraskuussa 2024 vuodelle 2025)	Projektisalkun projektit on kyettävä luokittelemaan sen mukaan, kohdistuvatko ne auttamistyöhön (kyllä/ei).	Antaa tietoa toiminnan resursoinnista projektimuotoisessa kehittämisessä (Seurakuntien muuta kuin projektitoimintaa mielekästä tarkastella rinnalla yhteisissä ja srk-kohtaisissa analyyseissa)	Auttaa tunnistamaan mahdollisia aliresursointeja ja luokittelemaan toimintaa; projektien rahoituskriteerien ohjaavuus korostuu
Auttamistyössä kohdattujen ihmisten määrä Helsingissä	Tulosmittari	Diakonian CRM, seurakuntien tilastot	(Tiedot puuttuvat)	Kasvava (Huomioitava, että kasvuun vaikuttavat monet ajurit, eikä autettavien määrän kasvu sinällään hyvä asia)	Data olemassa, analyysit toteutettava yhteistyössä diakonian ammattilaisten kanssa	Tukee diakoniatyön laajuuden arviointia	
Diakonia-asiakkaiden tyytyväisyys	Vaikuttavuusmittari	Erillinen kysely diakonia-asiakkaille ¹ .	(Tiedot puuttuvat)	Paraneva	Vaatii yksinkertaisten palautemenetelmien kehittämistä	Auttaa todentamaan diakoniatyön asiakkaiden kokemusta	Auttaa tunnistamaan työskentelytapoja, jotka lisäävät

							asiakkaan toiveikkuutta

Huomioita valintaan 4:

¹: Diakonian työkirjassa on diakonian vaikuttavuustavoitteena ”*Diakonia – toivo kasvaa, toimijuus vahvistuu, valta omaan elämään lisääntyy*” ja toisaalta Palvelun ydinviestit: ”*Yhdessä huominen on mahdollinen*” ”*Arvokas, hyväksyty ja rakastettu vaikei jaksaisi muuttaa elämänsä paremmaksi*”. Rakennetaan kysely näiden tavoitteiden ja ydinviestien ympärille

Vision mittarit

Vision prosessi- ja tulosmittarit kuvaavat Helsingin seurakuntien **jäsenmäärää** ja **jäsentyytyväisyyttä** sekä neljää kestävyiden osa-aluetta:

- Taloudellinen: vuosikate
- Sosiaalinen: henkilöstön hyvinvointi ja kokemus työilmapiiristä
- Ekologinen: hankintojen hiilijalanjälki
- Hallinnollinen: työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kokemus hallinnon läpinäkyvyydestä

Talousraportoinnista tuotetaan runsaasti erilaisia analyyseja ja taloudellisia tunnuslukuja, joita hyödynnetään seurakuntayhtymän talouden seurannassa, kuten toimintakate tai kirkollisverotulot jäsentä kohden. Näiden seuraamista jatketaan strategian mittareiden rinnalla.

Vision vaikuttavuusmittareiden määrittely vaatii lisätyötä, eivätkä ne sisälly tähän esitykseen. Vaikuttavuusmittarien kehittämisessä voidaan hyödyntää suunnitteilla olevaa ev.lut. kirkon valtakunnallista kärkihanketta.

VISIO: KASVAVA KRISTILLINEN HELSINKILÄINEN YHTEISÖ OLLA, TULLA JA TOIMIA

Vision vaikuttavuusmittarit ovat vielä valmisteluvaiheessa ja esitellään erikseen

Mittari	Mittari-tyyppi	Tietolähde	Mittarin arvo (syksy 2024)	Tavoitearvo ja ajankohta	Toteuttavuus	Tarkoituksenmukaisuus	Ohjaavuus
Helsingin ev.lut. seurakuntien jäsenmäärä	Tulosmittari	Jäsentilastot	309 850 (1.10.2024)	Tasainen tai kasvava	Toteutetaan jo nykyisellään	Auttaa seuraamaan jäsenmäärän kasvua ja muutostapahtumia	Keskeinen määrällisen kasvun mittari

Kirkkoon erittäin myönteisesti tai myönteisesti suhtautuvien osuus	Vaikuttavuusmittari	Seurakuntien empatia- ja tunnetuskysely	35 % (2023)	Kasvava	Hyödyntää valmista tutkimusaineistoa	Tukee sekä jäsenyytyväisyyden (kirkon jäsenten vastaukset) tai yleisön mielikuvan (kaikki vastaukset) seuraamista	Keskeinen laadullisen kasvun mittari
Vuosikate	Prosessi-mittari	Talousraportointi	41,3 M€ (tilinpäätös 2023)	Kasvava	Toteutetaan jo nykyisellään, talousraportoinnissa mielekästä seurata myös muita tunnuslukuja	Kuvasi taloudellista toimintakykyä ja rahoitus pohjaa <i>(Huomioitava esim. muutokset valtionrahoituksen jakoperusteissa sekä kirkollisverotulojen riittävyys)</i>	Hyvä yleismittari seuraamaan taloudellista tulosta, jossa huomioidaan käyttötalouden kulut, verotulot, valtionosuudet ja investointien tuotto
Henkilöstön hyvinvointi ja kokemus työilmapiiristä	Tulosmittari	Säännöllisesti (1–2 vuoden välein) toteutettavat henkilöstön tyytyväisyys- ja hyvinvointikyselyt	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Kasvava	Vaatii erillisten kyselyiden toteuttamista, kyselyistä voidaan yksilöidä seurattavaksi tietyt kysymykset	Tukee henkilöstön kehittämisen ja paranevan työantajamielikuvan tavoitteita	Nostaa esiin tarpeellisia kehittämiskohteita
Hankinnoista aiheutuva hiilijalanjälki	Tulosmittari	Hankintadata (vaatii kehittämistä ja systematisointia)	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Pienenevä	Kehitetään osana hiilineutraaliuden tiekarttaa	Vertailukelpoinen mittari hankintatoimen ympäristövaikutuksien arviointiin	Seuranta tukee hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamista
Työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kokemus hallinnon läpinäkyvyydestä	Tulosmittari	Sisäinen tarkastus, erilliset kyselyt	<i>(Tiedot puuttuvat)</i>	Paraneva	Vaatii erillisten kyselyiden toteuttamista, läpinäkyvyydelle määriteltävä kriteerit	Todentaa hyvän hallinnon periaatteita, kytkee strategian myös hallinnon tehtäviin	Auttaa tunnistamaan kehittämiskohteita